

K42262052 : สาขาวิชาสถาปัตยกรรมไทย

คำสำคัญ : บางกอก/ศิลปหัตถกรรมไทย/วัฒนธรรมไทย/วิถีไทย/ภูมิปัญญาไทย/สถาปัตยกรรมไทย

ถนอมชัย สิทธิมิตรพงศ์ : โครงการหมู่บ้านหัตถกรรมไทยบางกอก (BANGKOK THAI-HANDICRAFT CENTER) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาติ จิ่งสิริอารักษ์ และ อาจารย์สุนนท์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. 198 หน้า ISBN 974-464-053-7

ปัจจุบันกระแสการสืบสานและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไทยกำลังเพิ่มพูนอย่างมาก หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนต่างตระหนักและให้ความสำคัญ แต่ที่พยายามส่งเสริมกันนั้นเป็นลักษณะต่างคนต่างทำเป็นส่วนมาก วิทยานิพนธ์ “โครงการหมู่บ้านหัตถกรรมไทยบางกอก” มีเป้าหมายเพื่อสะท้อนภาพรวมของวัฒนธรรมไทยที่แฝงไว้ซึ่งภูมิปัญญาและวิถีชีวิตไทย โดยนำเสนออย่างเป็นองค์รวม คือบูรณาการทั้งแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญาสู่ความเป็นรูปธรรม ความเป็นไปได้ในแง่ของการจัดการ การบริหารให้เหมาะกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมเมือง โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่รัฐบาลกำลังผลักดันอยู่

การเก็บข้อมูลภาคสนามตั้งแต่ พ.ศ.2543 จำนวนกว่า 14 ชุมชน เช่น บ้านช่างหล่อ, บ้านบาตร, บ้านพานถม, บ้านบุญ, ถนนตีทอง (ทองคำเปลว), บ้านไม้แกะสลัก, บ้านช่างทอง, บ้านดอกไม้, บ้านครัว ฯ ข้อมูลจากเอกสาร กอปรกับการทำกรณีศึกษาที่ศูนย์ศิลปะและการช่างไทย จ.นครปฐม และเมืองโบราณ จ.สมุทรปราการ ทำให้รวบรวมข้อมูลวิชาช่างได้กว่า 27 แขนง ซึ่งถือเป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่าในอนาคต เนื่องจากวิชาช่างและหลักฐานที่ได้มา บางแห่งแทบจะสูญหายไปหมดสิ้น ปรากฏไว้แต่เพียงชื่อสถานที่เท่านั้น

ผลงานสุดท้าย คือการแปลงข้อมูลข้างต้นเป็นจินตภาพ หรือภาพสะท้อน Reflection จำลองวิถีชีวิตทั้งลักษณะการทำงานของช่าง เครื่องไม้เครื่องมือ การแต่งกาย การกินอยู่ ฯ ผนวกเข้ากับปรัชญาแนวคิดที่สะสมจากแรงบันดาลใจ เช่น การสมมติเมืองจำลองในต่างประเทศ, การแสดงละครที่เปลี่ยนฉากได้, ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เล่าเรื่องราวแห่งวิถีชีวิตไทย ซึ่งรวบรวมไว้มากมาย เป็นต้น ก่อเกิดเป็นนิมิต Imagination อันนำไปสู่แนวความคิดในการออกแบบ Conceptual Design และการออกแบบสถาปัตยกรรม Architectural Design เป็นลำดับ

บทสรุปของงานออกแบบ คือความผสมผสานของงานสถาปัตยกรรมไทย หลายระดับชั้น (ชนชั้นในอดีต) อาทิ บ้านเรือนของชาวบ้าน เรือนแพ ร้านค้า สถาปัตยกรรมเกี่ยวกับวัด พระมหากษัตริย์ ตลอดจนสถาปัตยกรรมร่วมสมัยและองค์ประกอบย่อย ๆ ได้แก่ สะพานข้ามคลอง ศาลาทำน้ำ เรือแจว เรือสำปั้น ฯ ทั้งหมดถูกจัดวางเพื่อถ่ายทอดบรรยากาศแห่งวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของวัฒนธรรมไทย โดยอาศัยหมู่บ้านช่างเป็นแกนกลาง ฉะนั้นโครงการนี้จึงเปรียบเสมือนการแสดงละคร โดยจำลองสถาปัตยกรรมเป็นฉาก และช่างเป็นตัวละคร และให้นิยามว่า “มรดกทางวัฒนธรรมไทยเชิงสถาปัตยกรรม ชับชานอดีตแห่งวิถีไทยและศิลปหัตถกรรมไทย” (Dramatic Thai Architecture)

ภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร	ปีการศึกษา 2546
ลายมือชื่อนักศึกษา.....		
ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์1.....	2.....	

K42262052 : MAJOR : THAI ARCHITECTURE

KEY WORD : BANGKOK/THAI ARTS&CRAFTS/THAI CULTURE/THAI WAYS OF LIFE/THAI WISDOM/THAI ARCHITECTURE

THANOMCHAI SITHIMATHAYAPONG : BANGKOK THAI-HANDICRAFT CENTER. THESIS ADVISORS : ASST.PROF.SOMCHAT CHUNGSIRIARAK. AND SUNON PALAKAVONG NA AYUDHYA. 198 pp. ISBN 974-464-053-7

In present day, the trend of restoration and conservative Thai culture is one of the main steam that has been growing up very faster. It has been received supports from many government and business organizations, however, those supports do not possibly cooperates. This thesis, "BANGKOK THAI-HANDICRAFT CENTER", aims to reflect the whole views of Thai culture that include with Thai wisdom and ways of life. It is presented by the integration of basic idea: philosophy concept to realism. There is a possibility in management. The administration is suitable for economic and social condition of Thai urban, especially, in Thai cultural tourism which is being pushed up by Thai government.

The collected field data had started in the year of 2000 in more than 14 communities such as Ban Chang Lor (Founders), Ban Bart (Hammered alms bowls), Ban Phanthom (Nielloware), Ban Bu (Stone-polished Bronze Wares), Tee Thong Street (Gold Foil), Wood Carving of Bamrungmeung, Gold Treasures of Chakrabhongse, Ban Dokmai (Fireworks), Ban Khrua (Woven Textiles) etc., included with the documentation, the case study of Thai Arts and Crafts Centre, Nakhon Pathom and the Ancient City, Samut Prakan. This can collect more than 27 fields of craft man skill data, which will be valuable in the future. This is because there are some collected craft man fields and evidances which are left only the names of their places.

The final process of this thesis was to modify the above information into imagination, and reflection of the way of life of the craft man, his tools, dress and consumes etc, additional with philosophy idea that accumulates from inspiration such as "Model City" in foreign countries, "Changing Stage drama", "Mural Painting" that narrates Thai way of life etc. Imagination is risen and it brings to the conceptual design and architectural design.

The conclusion of design work is the collage of Thai architecture in varied classes (in the past), such as traditional Thai houses, raft houses, shop houses, architecture for temples and Royal along to contemporary architecture and small composition such as wooden bridges, canal side— sala, paddle boats, boats houses, etc. All were arranged in order to see the atmosphere of ways of life and the intellect of Thai culture, by having the craft man village as the core center. Therefore, this project is like a dramatic play in which there are the reproduced architecture as a scene and the craft man as a character. Finally it is defined as "An Amusement in Thai Culture by Architecture, Singing the Past of Thai Ways of Life and Handicraft", and it is called "Dramatic Thai Architecture".

Department of Architecture and Related Arts Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2003

Student's signature.....

Thesis Advisors'signature1.....2.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณา ช่วยเหลือและความร่วมมือ จากบุคคลหลายท่าน จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง สำหรับกำลังใจ และเป็นส่วนหนึ่งในทุก ๆ ช่วงเวลาของชีวิต

อาจารย์วนิดา พึ่งสุนทร ผู้ที่เมตตา และห่วงใยกับศิษย์ตลอดมา

ผศ.สมชาติ จึงสิริอารักษ์ และอาจารย์สุนนท์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาในทุก ๆ เรื่อง และคอยช่วยเหลือตลอดการศึกษา รศ.วีระ อินพันทัง ที่เป็นกรรมการตรวจและให้แก่มุมมองที่ดี ๆ อาจารย์บัญชา ชุ่มเกษร ผู้ซึ่งเปิดประเด็นสำคัญที่นำไปสู่หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผศ.สมคิด จิระทัศนกุล ที่คอยสอบถามและแนะนำทุกครั้งที่พบ รวมทั้งคณาจารย์ทุก ๆ ท่านในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชาวบ้านในชุมชน และช่างที่ให้สัมภาษณ์ พร้อมทั้งถ่ายทอดความรู้อย่างละเอียด พระภิกษุตามวัดต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลภาพถ่ายจิตรกรรมฝาผนัง

คุณจิตรา พยัคฆ์พงษ์ ผู้ที่ช่วยเหลือมาตั้งแต่ต้น ทั้งด้านข้อมูลและออกแบบ

คุณประกิจ ลักคนผจง คนข้างเคียงที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือกันตลอดเวลา

คุณศิริพร ฉัตรวิรุณมงคล ผู้ที่ช่วยพิมพ์ ตรวจทาน และเอาใจใส่เป็นอย่างมาก

คุณณภาพมาศ คุโรดม ที่คอยจัดหน้าและองค์ประกอบศิลป์ ทุกครั้งที่เร่งด่วน

คุณไกรฤกษ์ ดวงดี คุณพีรยา บุญประสงค์ คุณพินัย สิริเกียรติกุล น้อง ๆ ที่ช่วยเขียนแบบ ทำหุ่นจำลอง และทำ POWER POINT คุณณัฐธัชชัย วชิรสุดเลขา คุณสัญญาพัชัญ ฉันทศรี วิโรจน์ ที่คอยช่วยเหลือภาระหน้าที่เรื่องงาน คุณโอภาส – พรทิพย์ วันชนะ คุณวาสนา สุวรรณคุณณัฐทิพา ชื่นภิรมย์ คุณประทีป กนิษฐะพงษ์รัตน์ คุณภากร มหพันธ์ ที่ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนทัศนะต่าง ๆ

เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ มหาวิทยาลัยศิลปากร คุณพิเศษ จันทน์ คุณศพร ไสดาบวรล คุณสุนฤต เงินสงเสริม คุณรสิตา สีนเอกเอียด คุณปัฐยาวิรัช ธรรมวงษา คุณปิยมาศ สุขพลัปลลา คุณพรธนิภา ปิณฑวณิช คุณจันทรวรัตน์ เหมเวช คุณปิยะ ได้หลักพาล คุณอนุวัฒน์ เต็มเจิม คุณศรินยา โทณสุกุมาร คุณสุริยะ สิงห์อภินันท์ สำหรับการอยู่ร่วมเรียน ร่วมกิจกรรม ร่วมทัศนศึกษา ทำให้บรรยากาศในระหว่างศึกษามีความอบอุ่นอย่างมาก

และสุดท้าย สำหรับผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ท่านเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวงในครั้งนี้